

УДК 351:614.2

Мороз Володимир Михайлович

професор кафедри педагогіки і психології управління соціальними системами,
Національного технічного університету
«Харківський політехнічний інститут»,
доктор наук з державного управління, доцент

ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ ЯК ОБ'ЄКТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Анотація. У статті наводиться стислий аналіз тлумачення категорії «об'єкти державного управління», за результатами якого пропонується квінтесенція змісту відповідного явища. Розглядається можливість сприйняття феномену здоров'я на рівні одного із об'єктів державного управління із взяттям до уваги особливостей вияву його змісту в межах економічної та соціальної підсистем суспільства. Визначаються суперечності позиціонування феномену здоров'я на індивідуальному та державному рівнях, а також обґрунтовується потреба вдосконалення окремих норм законодавства України про охорону здоров'я.

Ключові слова: об'єкти державного управління; феномен здоров'я; законодавство України про охорону здоров'я; державне управління.

Moroz V.M. People's health as an object of public administration

Annotation. The publication contains a brief analysis of the interpretation of the category "objects of public administration", basing on the results of which there is proposed the quintessence of the content of the relevant definition. The possibility of perception of the health phenomenon at the level of one of the objects of public administration with taking into account the peculiarities of its content within the economic and social subsystems of society is considered. Contradictions of positioning of a phenomenon of health at individual and state levels are defined, and also necessity of improvement of separate norms of the legislation of Ukraine about health care is proved

Key words: objects of public administration; health phenomenon; legislation of Ukraine about health care; public administration

Постановка проблеми в загальному вигляді. Нещодавно схвалена Розпорядженням Кабінету Міністрів України Концепція розвитку системи громадського здоров'я ідентифікує здоров'я населення на рівні однієї з «найбільших цінностей, потрібною умовою для соціально-економічного розвитку країни» [1]. Висока оцінка Урядом України значущості здоров'я для дальшого соціально-економічного розвитку держави зумовлена насамперед тим фактом, що стан здоров'я соціального об'єкта (людини, організації, держави) зазвичай розглядається на рівні якісної

характеристики його трудового потенціалу. Питання створення сприятливих умов для формування та дальшого використання кожною особою свого трудового потенціалу визначається положеннями Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020», так само як і «досягнення європейських стандартів якості життя та благополуччя населення», на рівні одного з пріоритетних до реалізації програмних заходів [2]. Беручи до уваги вищенаведене, можемо стверджувати, що проблематика охорони здоров'я визначається державою не лише на рівні пріоритетних заходів програмних документів, а й розглядається через фокус предметно-об'єктного спрямування реформи системи охорони здоров'я.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розв'язанню теоретико-методологічних проблем державного управління сферою охорони здоров'я та вирішенню питань вдосконалення змісту і практики використання механізмів державного управління системою охорони здоров'я було присвячено праці М. Білинської, Л. Бондаревої, О. Виноградова, Л. Жаліло, В. Загороднього, Д. Карамішева, Н. Кризини, В. Князевича, В. Лобаса, О. Мельниченка, З. Надюка, Я. Радиша, П. Рожкової, Н. Ткачової, В. Шевчук, Т. Юрочко та багатьох інших учених. Найбільш цікавими з останніх наукових публікацій відповідного змістовного спрямування є монографія «Державна політика охорони здоров'я в Україні (адміністративно-правові проблеми формування і реалізації)», де розглянуто проблеми формування й реалізації державної політики охорони здоров'я в Україні, визначено компетенцію органів виконавчої влади та місцевого самоврядування щодо реалізації державної політики у галузі охорони здоров'я [3]; колективна монографія «Державне управління охороною здоров'я в Україні: генеза і перспективи розвитку» (висвітлено теоретико-методологічні засади державного управління охороною здоров'я в Україні) [4], колективна монографія «Державне управління охороною

здоров'я України» (висвітлено сучасні підходи до державного управління системою охорони здоров'я в Україні) [5]. Окремі питання державного управління системою охорони здоров'я було розглянуто нами в межах попередніх наукових пошуків [6; 7]. Незважаючи на достатній рівень наукової уваги до порушеної проблематики, окремі її питання все ще залишаються відкритими для дальших наукових пошуків.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми.

У самому спрощеному вигляді актуальні на цей час державні управлінські проблеми (питання), можна поділити на дві основні групи, а саме проблеми (питання) теоретико-методологічного та практичного спрямування. Кожен із цих напрямків, незалежно від рівня опрацювання вченими відповідної наукової проблематики, не може бути вирішеним остаточно та повним обсягом, адже сфера охорони здоров'я, так само як і умови її розвитку, постійно змінюється. Зміна умов функціонування системи та як наслідок – перегляд повноважень тих чи інших суб'єктів державного управління сферою охорони здоров'я – зумовлюють потребу вдосконалення змісту відповідного теоретико-методологічного підґрунтя та практики використання окремих із механізмів державного управління. У межах статті ми звернемо увагу на наявнів межах державно-управлінської науки підходи до обґрунтування феномену здоров'я на рівні самостійного об'єкта державного управління, а також розглянемо його зміст через призму норм окремих правових документів.

Формулювання цілей статті. За результатами аналізу категоріального змісту поняття «об'єкти державного управління» метою визначаємо обґрунтувати напрямки ідентифікації феномену здоров'я на рівні одного з безпосередніх об'єктів державно-управлінського впливу.

Виклад основного матеріалу. Беручи до уваги той факт, що державно-управлінська наука порівняно з іншими галузями наукових

знань має достатньо обмежений час свого функціонування та розвитку в офіційному статусі, можемо стверджувати про перебування її термінологічного апарату на стадії свого розвитку та уточнення. Безумовно, на цей час ученими вже було опрацьовано достатню кількість наукових праць щодо розкриття категоріального змісту тих чи інших понять, зокрема й тих, зміст яких є принциповим для розгляду предмета нашої наукової уваги.

Категорія «об'єкт державного управління» є однією з базових для розвитку галузі знань «Державне управління», адже саме через її зміст відбувається розгляд обраних ученим для дослідження предметів наукового пошуку. У контексті проблематики ідентифікації здоров'я людини на рівні фокусу наукової уваги або об'єкта державно-управлінської науки вважаємо за потрібне розглянути зміст означеної категорії. Результати аналізу категоріального змісту відповідного поняття подано в таблиці 1.

Таблиця 1

Наукові погляди дослідників щодо змісту категорій «об'єкт управління» та «об'єкт державного управління»

№ № з/п	Автор	Визначення	Квінтесенція категоріального змісту
1	Антонова Н. Князев С.	Об'єкт державного управління є складним структурним утворенням, що включає: найважливіші сфери життєдіяльності; суспільні процеси; територіальні утворення; державні та громадські організації; соціальні об'єднання; виробництво (промисловість, сільське господарство, будівництво, енергетика, транспорт, зв'язок, торгівля, лісове господарство); соціальну сферу (житлово-комунальне господарство, охорона здоров'я, освіта, культура, спорт, туризм); адміністративно-політичну сферу (зовнішньополітична і зовнішньоекономічна діяльність, захист інтересів, охорона прав і свобод громадян, суб'єктів господарю-	Ієрархічна система

		вання) [8, с.47].	
2	Бондаренко К.	Об'єктом державного управління є специфічна система, що складається із соціально-організованої єдності (фізичних осіб та їх колективів, а також юридичних осіб та органів держави), відносин між членами такої єдності, а також правових станів (наприклад, внутрішня безпека, національна безпека) [9, с. 65].	Суспільство, відносини та стан
3	Ветрова К. Кабанова О.	Об'єктом державного управління є суспільні відносини соціальних, національних та інших спільнот населення (людей), поведінка громадських об'єднань, організацій, юридичних осіб та окремих громадян, які мають суспільне значення [10, с. 59].	Суспільні відносини та поведінка
4	Малиновський В.	Об'єкт управління – це система, що підпорядковується владній волі суб'єкта управління й виконує його рішення, тобто система, якою управляють. Об'єкти державного управління – підпорядковані суб'єктам державного управління сектори державного управління, галузі промисловості, державні установи, організації й підприємства тощо [11].	Підпорядкована суб'єктам державного управління система
5	Одінцова Г., Дзюндзюк В., Мельтюхова Н., Миронова Н., Коротич О.	Об'єкт державного управління – суспільство в цілому, адміністративно-територіальні утворення, процеси, відносини в різних галузях, сферах діяльності, організації, колективи, окрема людина, на яких спрямована спрямовувальна, організаційна та контрольна діяльність відповідних суб'єктів управління [12]	Суспільство, процеси, відносини, людина

Беручи до уваги погляди вчених щодо визначення змісту об'єктів державного управління, спробуємо обґрунтувати можливість сприйняття феномену здоров'я на рівні одного з об'єктів державного управління. Для забезпечення цього напрямку нашого наукового пошуку будемо використовувати сформульовані в таблиці 1 квінтесенції категоріального змісту категорії «об'єкти державного управління».

1. Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» визначає здоров'я як «стан повного фізичного, психічного і соціального благополуччя, а не тільки відсутність хвороб і фізичних вад» [13]. Таке визначення надає нам можливість співвіднести відповідний

феномен з об'єктом державного управління через призму квінтесенції «суспільні відносини та поведінка», адже досягнення стану «повного... благополуччя», безумовно абстрагуючись від потреби обґрунтування того, який саме зміст вкладає законодавець впоняття «повний» та «благополуччя», уявляється можливим, зокрема через взаємодію соціальних та інституціональних об'єктів між собою (суспільні відносини) та дію за напрямком забезпечення досягнення мети (поведінка).

2. Відповідно до норм статті 5 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» охорона здоров'я є загальним обов'язком суспільства та держави. Органи державної влади у взаємодії з підприємствами, установами, організаціями та громадянами «зобов'язані забезпечити пріоритетність охорони здоров'я у власній діяльності» [13]. Крім того, на пріоритетність дій з охорони здоров'я прямо вказує норма статті 12 згаданого вище Закону, а саме: «охорона здоров'я – один із пріоритетних напрямків державної діяльності. Держава формує політику охорони здоров'я в Україні та забезпечує її реалізацію». Ідентифікуючи діяльність з охорони здоров'я на рівні одного з «пріоритетних» напрямків діяльності суб'єктів державного управління, законодавець прямо вказує не лише на компетентність держави у відповідній галузі, що само по собі є вагомою підставою для віднесення феномену здоров'я до переліку об'єктів державного управління, а й визначає її органи на рівні суб'єктів охорони здоров'я. Вищенаведені чинники в поєднанні з позиціонуванням органів державної влади на рівні суб'єктів, які здійснюють контроль і нагляд за додержанням законодавства про охорону здоров'я, дозволяє нам ідентифікувати феномен здоров'я на рівні об'єкта державного управління через квінтесенцію «ієрархічності системи».

3. Цікавою особливістю Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я», особливо в контексті зв'язку феномену здоров'я з групою економічних об'єктів державного управління (буде розглянуто нижче), є звернення уваги законодавцем на потребу збереження генофонду народу України. Так, стаття 29 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» визначає заходи із забезпечення здоров'я громадян на рівні основного інструментарію для збереження генофонду народу України. На думку законодавця, реалізація цих заходів сприятиме не лише запобіганню виникненню демографічної кризи (такий акцент містить потенціал (є підґрунтям) для розгляду здоров'я на рівні тих з об'єктів державного управління, які ідентифікуються на рівні суспільних), а зокрема й формуванню системи державного генетичного моніторингу [13]. Залишаючи поза нашою увагою той напрямок наукового пошуку, що пов'язаний із визначенням місця та ролі феномену здоров'я в збереженні генофонду народу України, вважаємо за потрібне зробити акцент на кореляції відповідного феномену з квінтесенцією «суспільство, процеси, відносини, людина» (таблиця 1). Отже, відповідно до цієї квінтесенції здоров'я може бути ідентифіковано на рівні одного з об'єктів державного управління.

4. Розглядаючи квінтесенцію «суспільство, відносини та стани» на рівні підґрунтя для ідентифікації здоров'я на рівні одного з об'єктів державного управління, звернемо увагу на деякі з тлумачень феномену здоров'я, що містяться за межами згаданого вище Закону. На думку О. Мягченка, здоров'я – це «комплексний показник стану організму, що залежить від багатьох показників – стану середовища, умов життя, праці, соціального положення людини» [14]. У визначенні вчений акцентує увагу на «стані», що є цілком виправданим кроком, але при цьому обмежує цій стан виключно «організмом», що безумовно дещо звужує зміст

відповідного феномену, особливо в контексті державно-управлінської науки. На наше переконання, феномен здоров'я може бути розглянутий, зокрема, й без його прив'язування до організму, адже цей стан може бути характеристикою спільноти людей (організація, група людей, колектив тощо) та територій (село, селище, місто, регіон, держава тощо). Отже, використовуючи характеристику здоров'я «стан» на рівні суспільства (держави), ми тим самим погоджуємося з можливістю сприйняття відповідного феномену на рівні об'єкту державного управління.

5. Визначена нами вище квінтесенція «підпорядкована суб'єктам державного управління система», з одного боку, є найбільш легкою для обґрунтування можливості розгляду феномену здоров'я на рівні об'єкта державного управління, а з іншого – зумовлює виникнення певних труднощів у відповідній ідентифікації. Відносна легкість розгляду здоров'я на рівні підпорядкованої суб'єктам державного управління системи зумовлюється тим фактом, що здоров'я є об'єктом безпосередньої уваги, зокрема й закладів охорони здоров'я. Функціонування цих закладів, так само як і встановлення стандартів медичного обслуговування, регламентується державою, а отже здоров'я як продукт надання медичних послуг закладами охорони здоров'я є об'єктом державного управління. Складність в ідентифікації здоров'я на рівні об'єкта державного управління полягає в тому, що відповідний феномен одночасно позиціонує на рівнях «суспільного та приватного, духовного та матеріального, соціального та індивідуального» [15, с. 360] та входить до сфери індивідуальної свободи, яка є основою для індивідуального вибору щодо напрямку та обсягу формування / руйнування людиною власного здоров'я.

Безумовно, наведений у таблиці 1 перелік визначень не є повним, оскільки поза нашою увагою залишилися ті з тлумачень категорії «об'єкт

державного управління», що були опрацьовані в межах сприйняття змісту цієї категорії через призму галузевих особливостей її прояву. Наприклад, Б. Райзберг, досліджуючи проблематику державного управління економічними та соціальними процесами, ідентифікував об'єкти державного управління через призму економічної наукової думки. Учений сформулював так зване широке та вузьке тлумачення об'єктів державного управління. У найбільш спрощеному вигляді під об'єктами державного управління, на думку вченого, слід розуміти все те, на що спрямована або може бути спрямована увага держави, а саме природа, люди, засоби виробництва, духовні та матеріальні цінності, процеси, різновиди діяльності тощо. Пояснюючи свою думку, учений наполягає на тому, що «сукупність об'єктів, які потрапляють у сферу впливу держави та її апарату ... мало чим відрізняється від усього того суцього в світі, що управляється людьми, суспільством. Іншими словами, держава в тій чи іншій мірі, прямо або опосередковано поширює свою владу на будь-які з існуючих об'єктів, процеси, відносини тощо» [16, с. 49]. За своїм змістом наведене формулювання корелюється з ідеями Т. Гоббса щодо безмежності компетенції держави, яка, на думку вченого, «не має залишати без уваги навіть релігійні вподобання своїх підданих, які своєю чергою мають беззаперечно виконувати вказівки влади» [17, с. 8]. Цілком очевидно, що в такому вигляді наведене тлумачення охоплює всі без виключення сфери життя людини та суспільства. Ми не можемо безапеляційно погодитись з такою думкою, адже державна влада, так само як і дії суб'єктів державного управління, є природно та інституціонально обмеженою.

Водночас погляди Б. Райзберга мають неабияку значущість для розгляду порушеного нами питання, особливо в тому, що пов'язано з класифікацією об'єктів державного управління за окремими групами, а саме (далі ми надаємо скорочену форму групування – лише ті з елементів

груп, що мають відношення безпосередньо до здоров'я як фокусу уваги держави): за цільовим призначенням, наприклад, здатність задовольняти державні та суспільні потреби (здоров'я, як продукт людини, родини, держави та суспільства має відповідати вимогам (стандартам), які до нього висуваються); за формою власності (швидше за все це найскладніший за змістом напрямок, адже ми не можемо стовідсотково віднести здоров'я, навіть окремої людини, до власності відповідного суб'єкта. З огляду на цей факт здоров'я може розглядатись одночасно через призму компетенції кожного з вищеназваних суб'єктів, а саме: здоров'я є продуктом, якість якого зумовлена: способом життя батьків конкретної людини (компетенція людини та суспільства); доступністю та якістю медичних послуг (компетенція держави та суспільства); екологічним станом тощо. У межах цього напрямку, на нашу думку, найбільш повно розкривається складність ідентифікації здоров'я людини на рівні одного з об'єктів державного управління. З одного боку, здоров'я людини є її нематеріальною власністю, тобто людина має можливість на свій розсуд розпоряджатися власним здоров'ям. З іншого боку, здоров'я людини може бути розглянуто через призму його ресурсної характеристики. Також здоров'я людини (суспільства) є детермінантою формування витрат (заощаджень) держави (лікування хвороб, щеплення тощо).

Крім того, характеристику об'єктів державного управління може бути подано через призму функцій, що вони виконують, а саме: соціальні та економічні функції (здоров'я людини є не лише безпосередньо її ресурсом, а й зокрема характеристикою трудового потенціалу регіону та держави). Найбільш повної кореляції (ототожнення) здоров'я з групою об'єктів державного управління ми можемо досягти за умови їх розгляду через призму таких феноменів, як людський капітал і трудовий потенціал. Іншими словами, саме в межах цієї групи економічних об'єктів

державного управління феномен здоров'я набуває найбільшої своєї значущості. Розглянуті нами вище групи об'єктів державного управління пов'язані виключно з економічною науковою думкою, що певним чином впливає на якість нашого аналізу. Водночас, отримані під час аналізу результати дозволяють сформулювати певні узагальнення щодо можливості та напрямків ідентифікації здоров'я на рівні одного з об'єктів державного управління.

Найбільш традиційним для державно-управлінської наукової думки є підхід розгляду феномену здоров'я через призму соціальних об'єктів державного управління. Такий крок є достатньо популярним у науковому дискурсі, а отже ми не будемо проводити детальний аналіз, а обмежимося лише деякими узагальненнями. Так, затверджений Наказом Держспоживстандарту України від 11 жовтня 2010 р. № 457 Класифікатор видів економічної діяльності ДК 009:2010 у межах підгрупи 84.1 «Державне управління загального характеру; соціально-економічне управління» визначає «регулювання у сферах охорони здоров'я, освіти, культури та інших соціальних сферах, крім обов'язкового соціального страхування» (п. 84.12), на рівні одного з різновидів діяльності держави [18, с. 36]. Наведена класифікація безпечливо ідентифікує проблематику регулювання функціонування та розвитку сфери охорони здоров'я в межах відповідальності держави та її органів влади.

Висновки з даного дослідження. Беручи до уваги вищенаведене, можемо сформулювати основні висновки.

По-перше, державне управління сферою охорони здоров'я не лише може, а й має розглядатися через призму компетенції суб'єктів державного управління щодо забезпечення виконання державою своїх основних функцій, адже здоров'я поряд із забезпеченням «об'єктивних умов життєдіяльності всього суспільства, демократичних засад функціонування

інститутів громадянського суспільства» розглядається на рівні генеральної функції діяльність держави [19]. Таке припущення, з одного боку, не є новим, адже цей факт сприймається представниками наукової спільноти майже без заперечень. З іншого боку, проблематика визначення прав власності на здоров'я людини, а відповідно й розмежування повноважень щодо впливу на нього все ще залишається відкритою для дальшого обговорення.

По-друге, категорія здоров'я як за своїм змістом, так і за своєю формою, є складною та багатогранною. Феномен здоров'я може одночасно позиціонувати на рівнях об'єкта управління, стану, продукту функціонування (діяльності) та ресурсу. Сприйняття цього концепту ускладнюється, зокрема, й одночасною участю відразу кількох суб'єктів (держава, суспільство, безпосередньо сама людина та її оточення, батьки, організація та її трудовий колектив тощо) у формуванні та використанні його якості.

По-третє, потребує уточнення норма статті 3 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» щодо тлумачення категоріального змісту поняття «здоров'я», а саме тих її положень, що стосуються конкретизації стану «повного ... благополуччя» (чинна на цей час норма не дозволяє відповісти на питання щодо того, який саме рівень стану «фізичного, психічного і соціального благополуччя» може вважатись «повним»). Таке уточнення є вкрай потрібним, зокрема й з огляду на норму статті 25 відповідного Закону, а саме тих її положень, що стосуються забезпечення державою такого життєвого рівня населення (їжа, одяг, житло, медичний догляд, соціальне обслуговування тощо), який є «потрібним для підтримання його здоров'я». Іншими словами, законодавцю слід визначити, як безпосередньо самі критерії оцінювання рівня, так і конкретизувати його «достатність» для підтримання здоров'я.

З огляду на об'єктивну можливість ідентифікації здоров'я на рівні одного з об'єктів державного управління в межах економічної групи, вважаємо за потрібне звернути увагу на обмеженість норм згаданого Закону, а саме статті 25, щодо «підтримання здоров'я». На наше переконання, для підвищення рівня конкурентоздатності трудового потенціалу України, до якісних характеристик якого входить, зокрема, й рівень здоров'я громадян, законодавцю слід змінити акцент уваги з «підтримання» на «розвиток». Така наша позиція зумовлена тим фактом, що ефективне формування конкурентних переваг (потенціалів), так само як і їх подальше використання, уявляється можливим лише в контексті розвитку, тобто забезпечення формування нової якості (стану) відповідного об'єкта (у нашому випадку – здоров'я) [20]. Зосередження зусиль держави на «підтриманні» рівня не лише не забезпечить формування потенціалів для подальшого розвитку трудових можливостей населення, а й стане причиною їх поступового руйнування.

Перспективи подальших розвідок. Вищенаведені висновки не вичерпують змісту обраного нами предмета наукового пошуку, а отже можуть бути уточнені під час дальших наукових пошуків. Найбільш перспективними з напрямків розвитку проблематики ідентифікації здоров'я на рівні об'єкта державного управління, на нашу думку, є ті з них, що пов'язані з розмежуванням компетенції, а відповідно – й частки відповідальності за стан здоров'я соціального об'єкта (людина, громада, регіон, суспільство) між центральними та місцевими органами державної влади; державними органами влади та органами місцевого самоврядування; людиною, державою та суспільством тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Про схвалення Концепції розвитку системи громадського здоров'я / Розпорядження Кабінету Міністрів України від 30.11.2016 р., № 1002-р //Офіційний вісник України. – 2017. – № 1. – С. 71.
2. Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020» / Указ Президента України від 12.01.2015 р., № 5 // Офіційний вісник України. – 2015. – № 4. – С. 8.
3. Гладун З.С. Державна політика охорони здоров'я в Україні (адміністративно-правові проблеми формування і реалізації): монографія / З.С. Гладун. – Тернопіль: Економічна думка, 2005 – 460 с.
4. Державне управління охороною здоров'я в Україні: генеза і перспективи розвитку: кол. моногр. / (Радиш Я.Ф., Білинська М.М., Бахтеєва Т.Д. та інші); за заг. ред. Я.Ф. Радиша. – К. : НАДУ, 2013. – 424 с.
5. Державне управління охороною здоров'я України: кол. моногр. / (Лазоришинець В.В., Слабкий Г.О., Ярош Н.П. та інші). – Київ: Український інститут стратегічних досліджень МОЗ України, 2014. – 312 с.
6. Мороз В.М. Загальна характеристика стану здоров'я громадян України в контексті якісної складової трудового потенціалу країни / В.М. Мороз // Ефективність державного управління. – 2009. – №18–19. – С. 52–60.
7. Мороз В.М. Система трудового потенціалу країни: теоретичні основи формування дефініції / В.М. Мороз // Економіка та держава. – 2009. – №2. – С. 107 – 109.
8. Князев С.Н. Основы государственного управления / С.Н.Князев, Н.Б.Антонова. – Минск: Академия управления при Президенте Республики Беларусь, 2006. – 491 с.
9. Бондаренко К.В. Щодо питання визначення об'єкта державного управління / К.В. Бондаренко // Юридичний вісник. – 2014. – №6. – С. 62–66.
10. Ветрова Е.А. Основы государственного управления: учебно-методическое пособие / Е.А. Ветрова, Е.Е. Кабанова. – М.: Директ-Медиа, 2018. – 367 с.
11. Малиновський В.Я. Державне управління / В.Я. Малиновський. – К. : Атіка, 2003. – 576 с.
12. Об'єкт державного управління / (Одінцова Г.С., Дзюндзюк В.Б., Мельтюхова Н.М. та ін.) // Енциклопедичний словник з державного управління (уклад. : Ю.П.Сурмін, В.Д.Бакуменко, А.М. Михненко та ін.; за ред. Ю. В. Ковбасюка. – К. : НАДУ, 2010. – 820 с.) – С. 487.
13. Основи законодавства України про охорону здоров'я / Закон України від 19.11.1992 р., № 2801-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 4. – Ст. 19.
14. Мягченко О.П. Безпека життєдіяльності людини та суспільства : навч. посіб. / О.П. Мягченко. – Київ : Центр учбової літератури, 2010. – 384 с.
15. Мороз В.М. Місце та роль крос-культурних особливостей в системі мотивації трудової діяльності особистості: загальнотеоретичний аспект / В.М. Мороз // Економічний форум. – 2016. – № 1. – С. 355–362.
16. Райзберг Б.А. Государственное управление экономическими и социальными процессами / Райзберг Б.А. – М.: Инфра-М, 2012. – 384 с.
17. Чичерин Б.Н. История политических учений: в 2 т. / Подготовка текста. вступ. ст. и коммент. И.И. Евлампиева – СПб.: Издательство Русской христианской гуманитарной академии, 2006. – Т.2. – 2008. – 752 с.
18. Класифікація видів економічної діяльності ДК 009:2010 [електронний ресурс] / Національний класифікатор України // Державна служба статистики України. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/klasf/nac_kls/op_dk009_2016.htm
19. Правознавство: підручник / (Опришко В.Ф., Шульженко Ф.П., Шимон С.І. та ін.); за заг. ред. В.Ф. Опришка. - К.: КНЕУ, 2003. – 767 с.

20. Мороз С.А. Конкурентоспроможність і трудовий потенціал соціального об'єкта: діалектика взаємозв'язку та розвитку змісту : навч. посіб. / С.А. Мороз, В.М. Мороз. – Харків : НТУ "ХПІ", 2016. – 130 с.

Statement of the problem. Recently the Cabinet of Ministers of Ukraine approved the Concept of development of the system of public health determines the health of the population on the level of one of the greatest values, as well as at the level of the necessary condition for the further development of the state. The High Evaluation of the State of Ukraine of the importance of health for the further social and economic development of the country, it is first of all determined with the fact, that the health condition of the social object (person, organization, country) usually considered on the level of qualitative characteristics of its labor potential.

Urgency. Problematics of public administration of system of healthcare, as well as a issue connected with the competences of public authorities in ensuring the development of public health, are constantly within the range of scientists' scientific attention. The vast majority of research was focused on the reform of the health sector, which had a negative impact on the level of scientific study of the theoretical and methodological foundations of the relevant issues.

The purpose of the article – according to the results of the analysis of the categorical content of the definition "objects of public administration" to justify the direction of identification of the health phenomenon on the level of the direct object of public administration.

Our task was to study a brief analysis of the interpretation of the category "objects of public administration", basing on the results of which there is proposed the quintessence of the content of the relevant definition.

Summary. The substantiation of the possibility of identifying the health phenomenon at the level of one of the objects of public administration can be carried out in the following main ways. First of all public administration of the

health care sphere, not only can but also should be observed through the prism of competences of subjects of public administration as for ensuring that the state performs its basic functions, because health, along with ensuring objective conditions for the life of the whole society, the democratic basics of functioning of civil society institutions is considered at the level of the main state's function activity. Such an assumption, on the one hand is not new, as this fact is perceived with the representatives of science community nearly without any objections. Secondly the category of health as with its sense and its form is difficult and multifaceted. The health phenomenon can be positioned on the level of the object of administration, condition, product of functioning (activity) and resource. Taking into account this aspect complicates at the same time with several different subjects (state, community, the person and its environment, parents, organization and its labour collective, etc.) in formation and using of its quality. Each of these directions requires individual scientist's attention.

Conclusions and outcomes. The health phenomenon can be considered on level of an object of public administration, both, in the context of economic subsystem of the society (health as a qualitative structure of labour potential) and in the framework of the society's social subsystem (health of the social object as a determinant of the demographic changes). In so called pure appearance, without any sectoral perception of the content of the relevant category, the health phenomenon is indicated at the level of the objects of public administration through the prism of such main concepts: hierarchical system (health care institutions and their control by professional bodies of government power); social relations and behaviour (the person's health is a product of interconnection of state, society and individual).